Nr 318. Kraków, Poniedziałek 3 Sierpnia 1914. Rok XXXIII.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie. Nr. rach. pocst. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi 41. Administracyi 241, dla rozmów zamiejscowych 1572. — Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Jagiellońska 8 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 6 hal., z przesyłką pocztową 8 hal.

NOWA REFORMA

WYDANIE POPOŁUDNIOWE

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: A. Buchstab, ulica Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, ulica Jagiellońska 3. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: Hermann Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougement 14.

Do numeru popołudniowego przyjmuje się tylko „Nadesłane“ po 80 hal. od wiersza i „Głosy publiczne“ po 2 kor. od wiersza.

W numerze popołudniowym, wychodzącym w poniedziałki i dni poświąteczne, zamieszczane będą także inne inseraty.

Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów

Bombardowanie Libawy.

(Telegr. c. k. Biura koresp.)

BERLIN, 3 sierpnia.

Mały krążownik niemiecki »Augsburg« donosi pod datą wczorajszą za pośrednictwem radiogramu o godzinie 9 wieczorem:

Bombarduję mały rosyjski port wojenny Libawę. Znajduję się w walce z krążownikiem nieprzyjacielskim. Położyłem miny. Port wojenny Libawa stoi w płomieniach.

Naruszenie granicy niemieckiej przez Francuzów.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Berlin, 3 sierpnia.

Nowe naruszenie granicy przez Francuzów stwierdzono dnia 1 sierpnia na przełęczy Schlucht (Schluchtpass). Ostrzeliwano niemiecką straż. Nie ma strat.

Wymiana depesz między monarchami.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Wiedeń. (Tel. Biura koresp.) Nastąpiła wymiana depesz między cesarzem Franciszkiem Józefem a cesarzem Wilhelmem.

Informacye z Niemiec.

(Telegr. c. k. Biura koresp.)

Berlin, 3 sierpnia.

W mieście panuje niezwykle ożywiony ruch. Wszędzie widać wojskowych i zmobilizowanych, udających się do koszar i na dworce kolejowe. Ludność wita wszędzie żołnierzy owacyjnie. Wszystko odbywa się z największą precyzyą. Zachowanie się powołanych i ludności jest wprost entuzyastyczne. Wszędzie słychać wyrazy oburzenia z powodu postępowania Rosyi. Następstwa mobilizacyi znać już w mieście. Miejska kolej elektryczna musiała ograniczyć ruch, objawia się brak automobili i powozów. Kilka teatrów odwołało przedstawienia z powodu powołania personalu do wojska. Naczelny komendant miasta wydał zarządzenia przeciw lichwie środków żywności.

Berlin, 3 sierpnia.

Parlament zbiera się we wtorek. Przedłożone będą ustawy natury finansowej i gospodarczej. Są to między innemi ustawy: w sprawie wydania odpowiednich środków na pokrycie kosztów, utworzenia kas pożyczkowych dla lepszego zaspakajnia potrzeb kredytowych, w sprawie przedłużenia terminu wekslowego, w sprawie zapobieżenia wyzyskowi ludności przez sprzedających rzeczy codziennego użytku, oraz w sprawie podwyższenia wsparć dla rodzin powołanych.

Mobilizacya w Niemczech.

(Telegr. c. k. Biura koresp.)

Berlin, 3 sierpnia.

Zarządzenie powszechnej mobilizacyi powitano z ogólnym entuzyazmem.

Bombardowanie Belgradu.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Wiedeń. W uzupełnieniu stwierdzenia już wydanego w sprawie doniesienia o postępowaniu naszej artyleryi koło Belgradu, należy ponownie podkreślić, że nie szło o bombardowanie otwartego miasta Belgradu. Stan rzeczy jest taki, że z Belgradu strzelano na nasze wojska, zwłaszcza na nasze okręty dunajowe, przyczem **kilku kapitanów i żołnierzy zostało zabitych.** Naturalnie musiano odpowiedzieć na ogień serbski i **zwrócono ogień na takie domy w mieście Belgradzie,** z których padły strzały. Zresztą armia nasza ściśle przestrzegać będzie ogólnie uznanych międzynarodowych postanowień, z wyjątkami zrozumiałemi, do których zmuszona zostanie ze strony serbskiej.

Uchwały skupczyny.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Sofia, 3 sierpnia.

Bułgarska agencya telegraficzna donosi z Niszu:

Skupczyna uchwaliła kredyt 90 milionów na cele wojenne.

Dalej uchwaliła skupczyna **moratoryum,** sięgające 60 dni poza termin ogłoszenia demobilizacyi.

Stanowisko Japonii.

Wiedeń, 3 sierpnia.

„Reichspost“ ogłasza następujące informacye o Japonii, pochodzące od osoby, zbliżonej do dyplomacyi japońskiej:

Japonia dotąd nie ogłosiła swojej neutralności. Na wypadek konfliktu europejskiego mocarstwo to zajmie stanowisko obserwacyjne, oczekując do chwili, gdy interesom jego groziłoby niebezpieczeństwo.

Ludność Japonii stoi po stronie Niemiec i Austryi. Japońskie koła wojskowe uważają armię niemiecką i austryacką za najlepsze w Europie. Armia rosyjska nauczyła się wiele z wojny rosyjsko-japońskiej, ale na wyżynie wymagań jeszcze nie stanęła.

Anglia — zdaniem dyplomacyi japońskiej — zajmie prawdopodobnie stanowisko wyczekujące.

O popieranie władz wobec przewrotnych żywiołów.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Wiedeń. Według wiarygodnych wiadomości, w naszej monarchii znajduje się wiele przewrotnych żywiołów, które w najwyższym stopniu zagrażają bezpieczeństwu publicznemu i państwu. Dlatego wydaje się ogólne wezwanie, aby urzędowe organy popierano pod każdym względem z poczucia obowiązku patryotycznego, aby te niebezpieczne żywioły uczynić nieszkodliwemi. Przez czujną uwagę w tym kierunku każdy może się przyczynić do pomyślnego wyniku akcyi państwowej. Uwiadomienie w powyżej wymienionym kierunku może być w każdym wypadku wystosowane do urzędującego w ministerstwie wojny urzędu straży wojennej.

Neutralność Bułgaryi.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Sofia, 3 sierpnia.

W sobraniu, w dyskusyi nad budżetem ministerstwa spraw zagranicznych, oświadczył G e s z o w, że jego stronnictwo w obecnem przesileniu będzie w zupełności popierało rząd, pod warunkiem, że gabinet zachowa ścisłą neutralność i nie da na siebie wpływać nieodpowiedzialnym czynnikom.

Przewódca partyi demokratycznej M a l i n o w również oświadczył, że popiera rząd.

Prezydent gabinetu R a d o s ł a w o w zaznaczył, iż **złożył już deklaracyę wobec rządów europejskich o ścisłej neutralności Bułgaryi w wojnie austro-serbskiej.** Następnie zaznaczył, że Bułgarya utrzymuje z wszystkimi sąsiadami dobre stosunki a z Turcyą nawet więcej jak przyjacielskie i zakończył słowami: W tej chwili nie jesteśmy niczyimi agentami i prowadzimy tylko politykę, odpowiadającą interesom Bułgaryi.

Telefoniczne i telegraficzne wiadomości „Nowej Reformy“

z dnia 3 sierpnia.

Berlin, 3 sierpnia.

Cesarz Wilhelm i cesarzowa Augusta Wiktorya udali się wczoraj do starego kościoła garnizonowego na nabożeństwo.

Manifestacye w Budapeszcie.

Budapeszt. Arcyksiążę Karol Franciszek Józef wraz z małżonką zwiedzili wczoraj szpital Czerwonego Krzyża. Wieczorem urządzono korowód z pochodniami, w czasie którego powtarzały się manifestacye na cześć cesarza i następcy tronu.

Ofiary.

Wiedeń. Zakład kredytowy ofiarował 100 tysięcy koron na Czerwony Krzyż i 100 tysięcy koron na rodziny powołanych pod broń.

Czerwony krzyż.

Insbruk. Rektor tutejszego uniwersytetu wydał odezwę do studentów, ażeby ci z nich, którzy nie zostali do wojska powołani, zgłaszali się do ochotniczej służby w Czerwonym Krzyżu i wogóle do służby niewojennej, ale na rzecz wojska.

Zdrada stanu.

Lublana. Sekretarz urzędu gminnego w Żalcu (Sachsenfeld) nazwiskiem Miskus, został uwięziony z powodu utrzymywania stosunków z serbską „Narodną Odbraną“.

Przeciw lichwie żywnościowej.

Berlin, 3 sierpnia.

Jak słychać, przedłożony będzie parlamentowi, który się zbiera we czwartek, projekt ustawy o zarządzenie maksymalnych cen środków żywności.

Z Włoch.

Rzym. Król powrócił tu i miał konferencyę z prezydentem gabinetu Salandrą.

Rzym. Jak dzienniki donoszą, Rada ministrów uchwaliła zakazać wywozu zboża i bydła.

Wyjazd z Serbii.

Saloniki. Jadący ze Skoplje, Mitrowicy i Monastyru urzędnicy konsularni austryaccy i wydaleni kupcy, wyjechali na pokładzie parowca Lloydu „Urano“ do Tryestu.

Z granicy bułgarsko-rumuńskiej.

Sofia. Agencya bułgarska donosi: Granica bułgarsko-rumuńska zamknięta dotychczas, została ponownie dla komunikacyi otwartą.

W Atenach.

Ateny. W pałacu królewskim odbyła się wczoraj rada ministrów. Obcy instruktorzy wojskowi otrzymali dwumiesięczny urlop.

Z Wirtembergii.

Stutgart. Król wraca dzisiaj wieczorem. Inspektor armii, ks. Albrecht Wirtemberg, przybył tu również z Gmunden.

Z Turcyi.

Konstantynopol. Sesya parlamentu została z powodu wojny zamknięta.

Konstantynopol. Na wczorajszem posiedzeniu Izby deputowanych minister spraw wewnętrznych odczytał dekret sułtana, opiewający: Ponieważ wojna austryacko-serbska przybrała charakter ogólny, a Izba posłów uchwaliła już ważne ustawy, zamyka się sesyę parlamentu. Prezydent Halil wygłosił następnie krótkie przemówienie, w którem podniósł, że wszyscy Turcy mają w obecnej chwili obowiązek stać silnie przy tronie i poświęcić się obronie ojczyzny.

Zakaz wywozu złota.

Amsterdam. Niebawem będzie przedłożony Izbie projekt ustawy w sprawie zakazu złota, aby zapobiedz odpływowi złota.

Zdolność mobilizacyjna Rosyi.

W ostatnich czasach próbne mobilizacye, przedsięwzięte kilkakrotnie, a zwłaszcza rozwój sieci kolejowej, przyczyniły się znacznie do podniesienia zdolności mobilizacyjnej wojsk rosyjskich. Mobilizacya w okręgach wojennych: Warszawa, Wilno i Kijów, położonych najbliżej granicy zachodniej i południowo-zachodniej, będzie z powodu podwyższonego stanu pokojowego i z powodu gotowych już po części zaprzęgów dla taboru, odbywać się krócej, niż w okręgach wojennych wewnątrz Rosyi. Korpusy znajdują się przeważnie w teryroryach swojego pochodu faktycznego i strategicznego i mogą być gotowe do wojny po upływie 12 do 16 dni mobilizacyjnych. Jeszcze wcześniej powinna być gotowa do boju konnica na rosyjskich frontach: zachodnim i południowo-zachodnim, zaś straż graniczna, licząca 18 brygad po 1.000 karabinów i 400 szabel, powinna natychmiast być gotową do wymarszu.

Nie tak szybko może odbyć się mobilizacya wewnątrz Rosyi, chociaż i tutaj poprawiły się znacznie stosunki od czasu, gdy uzupełniono sieć kolei i zaprowadzono terytoryalne uzupełnianie wojsk. Wojska okręgów wojennych: petersburskiego, moskiewskiego, odeskiego i kazańskiego, potrzebują w każdym razie 14 dni do mobilizowania się.

Strategiczny pochód frontowy wojsk okręgów: petersburskiego, moskiewskiego i kazańskiego może zostać wykonany w przeciągu 26 do 30 dni od chwili rozpoczęcia mobilizacyi. Licząc od dnia 1 b. m., można przypuścić, że po upływie mniej więcej bieżącego miesiąca cała armia rosyjska pierwszej linii będzie mogła podjąć operacye wojenne.

Formacye drugiej linii (rezerwa), tudzież formacye trzeciej linii (obrona państwowa) potrzebują na mobilizacyę 2 do 4 tygodni. Ich pochód strategiczny i przygotowanie się do działań wojennych może rozpocząć się dopiero wtedy, gdy kolej ukończy przewożenie oddziałów armii polowej I linii.

Z Warszawy.

Warszawa, 1 sierpnia.

Z szybkością piorunu rozwijające się wypadki zaskoczyły Warszawę zupełnie niespodziewanie. Ton dzienników rosyjskich pomimo wszystkiego nie pozwalał do ostatniej chwili przypuszczać, że w Petersburgu przechyliła się szala na rzecz wojny.

Pierwszym alarmem było ogłoszenie o zmianie ruchu pociągów na kolei wiedeńskiej, a w dalszym ciągu wieść o wysadzeniu mostu granicznego pod Szczakową i całkowitem wstrzymaniu ruchu kolejowego.

Wiadomość ta przyszła niemal równocześnie z ogłoszeniem o mobilizacyi ogólnej, poczem nie dały czekać na siebie i dalsze symptomy. Na drzwiach Banku państwa wywieszono ogłoszenie, że Bank t y m c z a s e m z o s t a ł z a m k n i ę t y z powodu nadzwyczajnych wypłat dla wojska i urzędników.

Wskutek zamknięcia Banku państwa wszystkie instytucye kredytowe prywatne z a w i e s i ł y s w e c z y n n o ś c i, między niemi i Bank handlowy. Wstrzymały także regulowanie rachunków niemal wszystkie zakłady i firmy kupieckie, tłómacząc się zawieszeniem czynności przez Banki. Giełda była od wczoraj nieczynną.

Środki żywności zakupywano w znacznych ilościach, ale po cenach prawie normalnych. Dowóz produktów ze wsi jest mały, gdyż odbywają się masowe przeglądy koni zarekwirowanych do zakupu. Na razie odczuwać się daje jedynie brak węgla z powodu wstrzymania dowozu przez kolej wiedeńską.

Ruch w mieście był po dziś dzień zupełnie normalny, w kawiarniach i restauracyach panował zwykły gwar do późnej nocy, spotęgowany napływem tysięcy powołanych pod broń żołnierzy i oficerów zapasowych. Ostatnie pociągi, jakie w dniu 30 b. m. przyszły od granicy pruskiej i austryackiej, przywiozły około 2000 osób przeważnie wystraszonych letników.

Filia Towarzystwa Czerwonego Krzyża w Krakowie. Wpisanie się na członka Towarzystwa, oraz na kursa pielęgniarskie odbywa się w miejskim urzędzie zdrowia — magistrat parter, ul. Poselska l. 10.

Od Administracyi „N. Reformy“.

Prosimy P. T. Prenumeratorów, aby najdalej do dnia 5 b. m. wnieśli przedpłatę,

gdyż z powodu niezwykłych warunków wydawania dziennika, z dniem 6 b. m. musielibyśmy wstrzymać wysyłkę naszego pisma.

KRONIKA.

Kraków, 3 sierpnia.

Od wydawnictwa „Nowej Reformy“. Wczoraj po południu wydaliśmy jednostronicowy dodatek nadzwyczajny, z powodu nadejścia wiadomości o wypowiedzeniu wojny Rosyi przez Niemcy. Dziś rano wydaliśmy osobny numer z informacyami o wybuchu wojny między Niemcami a Rosyą. Oba te wydania dziennika rozesłaliśmy dziś rano wszystkim prenumeratorom.

Wśród niezwykle ciężkich i trudnych warunków spełnia redakcya „Nowej Reformy“ swoje zawodowe i obywatelskie obowiązki, dokładając przedewszystkiem starań, aby czytelnicy dziennika o najnowszych wypadkach byli poinformowani. W tym celu, w miarę napływania informacyj o **ważnych i doniosłych wypadkach** wydawane będą bez względu na czas i porę, **nadzwyczajne dodatki „Now. Reformy“,** które o ile połączenia kolejowe na to pozwolą, rozsyłaną także będą po kraju.

Z niedzieli. Dzień wczorajszy minął pod wrażeniem wiadomości o wypowiedzeniu wojny Rosyi przez Niemcy. Wieść ta wywołała wszędzie ogólne poruszenie. Natychmiast po otrzymaniu wiadomości wydaliśmy po południu nadzwyczajne wydanie „Nowej Reformy“, które w bardzo krótkim czasie rozeszło się po mieście, rozchwytane przez rozgorączkowaną publiczność. Wiadomość ta była też jedynym tematem wczorajszych rozmów pa kawiarniach i restauracyach.

W mieście panował przez cały dzień niezwykły ruch, jakiego Kraków chyba nie pamięta. Biura wojskowe magistratu krakowskiego, oraz uzupełniające komendy odnośnych pułków były przez cały dzień oblegane przez tłumy popisowych. Komisye nie były w stanie załatwić spraw wszystkich zgłaszających się do armii.

Na ulicach od rana do wieczora ruch olbrzymi tak pieszy jak automobilowy. W każdym prawie automobilu widać było oficerów, spieszących do swoich pułków. Tłumy popisowych podążały do swoich komend. Na dworcu ścisk, jakiego dawno nie było. Po kawiarniach i restauracyach wszędzie widać było oficerów, powołanych do służby wojskowej. Wszyscy spieszyli, by spełnić swój obowiązek.

W mieście panował wzorowy porządek. Publiczność oceniła doniosłość rozgrywających się wypadków, to też na twarzach wszystkich wyczytać było można powagę chwili. Jako objaw charakterystyczny zanotować należy, że wszyscy popisowi spieszyli do swoich pułków z ochotą, animuszem i dobrą wiarą w przyszłość.

Nie ma objawów depresyi. Wymowne świadectwo dziejowej chwili.

O drobne pieniądze. Filia Banku Austro-Węgierskiego zawiadamia nas, że dzisiaj zmieniła kilkaset tysięcy koron na drobną monetę. Dyrekcya filii spodziewa się zaś, że jutro otrzyma większą w tym celu kwotę. Należy jednak ostrzedz przed nierozsądnem przechowywaniem w większych ilościach drobnej monety, ponieważ ta, która jest faktycznie w posiadaniu mieszkańców m. Krakowa, powinna aż nadto wystarczyć na bieżące potrzeby. Przez nierozsądne inkasowanie obiegowej monety stwarza się najniepotrzebniej trudności i wywołuje się panikę w obecnych warunkach niczem nieuzasadnioną.

W Katedrze na Wawelu we wtorek, 4 b. m., o godzinie 9 rano odprawione będzie uroczyste nabożeństwo na intencyę zwycięstwa armii austryackiej. Szereg nabożeństw na tę intencyę w innych kościołach już się rozpoczął. Przez całą noc kapłani słuchali spowiedzi w kilku tutejszych kościołach. Do spowiedzi przystąpiło bardzo wielu ludzi.

W kościele parafialnym w Podgórzu odbyło się wczoraj uroczyste nabożeństwo na uproszenie pomyślności dla oręża austryackiego w obecnej wojnie. Prócz przedstawicieli władz rządowych i autonomicznych, drużyn polowych Sokoła, Strzelców wzięły w niem udział tłumy publiczności, które przestronną świątynię podgórską szczelnie wypełniły. Po nabożeństwie publiczność odśpiewała hymn państwowy i „Boże coś Polskę“.

Tutejsze banki i kasy oszczędności komunikują nam, że wedle zapadłej uchwały tychże instytucyj, kasy banków i kas oszczędności otwarte są, począwszy od 3 b. m., tylko j e d n o r a z o w o od godz. 9—12 przed południem.

Zakaz wywozu koni. Magistrat tutejszy wydał z polecenia komendy krakowskiego korpusu zakaz wywożenia ewidencyjnych koni po za granice poborowego powiatu krakowskiego.

O mieszkania dla oficerów. Magistrat wzywa wszystkich mieszkańców Krakowa o zgłaszanie się do oddziału wojskowego, oficyny, II piętro, celem podania, ile mogą odstąpić pokoi ze swoich mieszkań na mieszkania dla oficerów.

Pocztówki Czerwonego Krzyża. Staraniem austryackiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża zostaną wydane podwójne kartki korespondencyjne, przeznaczone na informacye w Biurze wywiadowczem tego Towarzystwa, tudzież na odpowiedzi tego Biura co do pobytu rannych i chorych osób wojskowych na terenie wojny. Kartki te będą do nabycia we wszystkich urzędach pocztowych.

Ustawy mobilizacyjne wraz z ustawą o świadczeniach wojennych z r. 1912, która wskutek zarządzonej obecnie mobilizacyi wchodzi w życie, wyszły nakładem p. Sylwestra Czarneckiego, urzędnika magistratu i są do nabycia we wszystkich księgarniach po cenie 40 i 50 halerzy.

Kurs samarytański (niesienia pierwszej pomocy, pielęgniarstwa, transportu chorych i t. d.) rozpoczyna dr M. Staszewski, lekarz sokoli — skautowy, we wtorek 4 b. m. w sali wykładowej Muzeum techniczno-przemysłowego (ul. Smoleńsk 9). Wykłady odbywać się będą codziennie od 6 wieczór. Uczestniczyć mogą jedynie osoby, należące do Stowarzyszenia: „Samarytanin Polski“ za okazaniem odpowiedniej legitymacyi i to bez względu na przynależność do jakiejkolwiek organizacyi militarnej. Zapisy przyjmuje miejski urząd zdrowia od godziny 9—11 przed południem (wejście od ul. Poselskiej).

Stow. PP. Ekonomek urządza w szkole zawodowych pielęgniarek praktyczny kurs samarytanek dla kobiet wszystkich stanów, pragnących w czasie wojny pielęgnować rannych pod ich kierunkiem w szpitalach krakowskich. Kurs obejmować będzie: 1) naukę bandażowania, 2) naukę przygotowynia materyałów opatrunkowych, 3) naukę obsługiwania chorych.

Nauka jest bezpłatna. Wpisowe wynosi 2 kor. Zgłoszenia przyjmuje biuro szkoły zawodowych pielęgniarek ul. św. Filipa 15 od godz. 1 — 5. Telefon 3367.

P r z y j ę t ą b ę d z i e o g r a n i c z o n a l i c z b a o s ó b.

Z Towarzystwa Czerwonego Krzyża. W sobotę odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta dra Szarskiego posiedzenie wydziału krakowskiego Czerwonego Krzyża. Zastanawiano się nad sposobami przewożenia, względnie przenoszenia, w razie potrzeby rannych i chorych z dworca kolejowego do szpitala — wybrano komisyę złożoną z pp.: prof. Wicherkiewicza, dra Schneidra, dra Staszewskiego, dra Momidłowskiego, prof. Wyrobka, prof. Piątkiewicza, dra Mojmira i dra Janiszewskiego, która ma się zająć organizacyą tej pomocy. Postanowiono w myśl paragrafu 14 statutu współdziałać z Towarzystwem „Samarytanin Polski“ w szczególności co do organizacyi kursów pielęgniarskich, na które odbywają się już wpisy w miejskim urzędzie zdrowia. Uchwalono zakupno odpowiedniej ilości materyałów surowych na opatrunki.

Ostrzeżenie dla właścicieli szynków. Władze zawiadomiły wczoraj wszystkich właścicieli szynków i innych zakładów handlujących napojami alkoholowemi, że w razie, gdyby dopuszczali do upijania się żołnierzy w swoich zakładach lub, gdyby nie chcieli przyjmować od publiczności pieniędzy papierowych w oznaczonej na nich wartości, zastosowany będzie do nich najwyższy wymiar kary za niestosowanie się do zarządzeń władzy, to jest odebranie koncesyi. Także powiadomiono ich, że za niestosowanie się ściśle do przepisów o zamykaniu lokali swych zakładów w godzinach przepisanych, będą wymierzane na nich wysokie kary.

Zbiegowie rosyjscy. Na granicy pod Uściem Solnem przytrzymano wczoraj 15 umundurowanych żołnierzy rosyjskich, którzy przekroczyli granicę, dezertując ze swoich oddziałów. Odstawiono ich pociągiem do Krakowa.

„Chleb wojenny“, stanowiący część składową t. zw. porcyi wojennej żołnierza, jest wieziony za wojskiem jako prowiant na wozach trenu pułkowego i wydawany jest podczas marszu lub, gdy niemożliwe jest przygotowanie pożywienia gorącego. Suchary w armii austro-węgierskiej zawierają mąkę pszenną (100 kg.), kartoflaną (12 kg.), 500 jaj, 12 litrów mleka, 1625 gramów soli, 70 gramów cynamonu, 1 gram goździków i 1500 gramów drożdży. Z ciastą z tą ilością składników wypieka się 400 chlebów sucharowych w formie kostek. W Niemczech dodają do ciasta gotowany ryż, mający zapobiegać wysuszeniu sucharów i pewien procent cukru dla zwiększenia im wartości pożywnej. W armii francuskiej sporządza się suchary w następujący sposób: na 1600 sucharów bierze się 67 kg. mąki, 600 gramów drożdży i 17 litrów wody. Suchar szwajcarski zawiera prócz mąki i wody 3 do 5 procent cukru. W armii tureckiej wypieka się suchary z pytlówki. Suchar francuski i szwajcarski waży 50, belgijski 150, a turecki 200 gramów. Najgorzej konserwuje się suchar belgijski, najlepiej suchar niemiecki.

Zapadanie się ziemi w Inowrocławiu. Z Poznania donoszą: Z powodu nieustannego zapadania się sztolni w tutejszej kopalni soli, w Inowrocławiu ziemia zapada się w dalszym ciągu. Niektórym budynkom grozi runięcie.

Aresztowania. Z Bochni donosi nasz korespondent: W okolicy Bochni aresztowano dwóch mocno podejrzanych o szpiegostwo na rzecz Rosyi ludzi. Aresztowanie nastąpiło we wsi Okulice pod Rzezawą. Przy jednym znaleziono 160 rubli w złocie, z posiadania których nie może się wytłómaczyć.

Maków, 1 sierpnia. W piątek wieczór skutkiem nadeszłych tutaj wiadomości o zarządzeniu ogólnej mobilizacyi zebrał się przed budynkiem Sokoła pokaźny zastęp młodych ludzi przeważnie złożony z członków sokolej drużyny polowej, który z lampionami wśród spiewu pieśni narodowych ruszył do śródmieścia. Manifestantów żywo oklaskiwała zebrana publiczność. Rozległy się entuzyastyczne okrzyki: Niech żyje wojna z Rosyą. Niech żyje mobilizacya. Afisze mobilizacyjne rozlepiono u nas dopiero w sobotę rano. Odjeżdżającym rezerwistom towarzyszą tłumne pożegnania.

Nowy Sącz, 2 sierpnia. (Manifestacye.) 31 lipca godzina 9 wieczór. Dziś wieczorem o godzinie 6 ogłoszoną została ogólna mobilizacya. Przyjęto to z prawdziwym zapałem. Ogólnie wołano: „Dziś na Serbów, jutro na moskali". W godzinę później przeciągała ulicami muzyka 32 p. obr. krajowej, z nią tysiące publiczności. Muzyka oprócz marsza Radetzkiego i hymnu państwowego grała wieniec polskich pieśni przed magistratem, co powitano z ogromnym zapałem. Wygłoszono szereg mów. Muzyka oprócz tego grała przed starostwem — z powrotem przed budynkiem Sokoła.

Strzelcy i Drużyna przeciągają ulicami, śpiewając pieśni patryotyczne i wznosząc okrzyki: Precz z Rosyą!

Zamknięcie kursu uniwersyteckiego. Z Zakopanego piszą nam pod datą 1 b. m.: Wskutek obecnej sytuacyi politycznej został dziś II kurs uniwersytecki dla nauczycielstwa polskiego zamknięty. Przemawiali imieniem zarządu kursów dr Kanarek, imieniem Związku Polsk. Nauczycielstwa p. Smulikowski, imieniem prelegentów prof dr Heinrich. Bezpośrednio po zamknięciu uczestnicy rozjechali się do domów.

Nisz, obecnie schronisko króla i rządu serbskiego, dawne Naiszum, Nissus, położony nad rzeką Niszawą, jest stacyą węzłową, skąd rozchodzą się koleje do Belgradu, Salonik i Konstantynopola. Nisz dzieli się na miasto tureckie z licznymi meczetami i na serbskie z bogatym bazarem. Mieszkańców miał w 1910 roku 24.593; z tych 2.000 mahometan. Posiada gimnazyum i seminaryum nauczycielskie, jest siedzibą biskupa greckiego i misyi katolickiej, a nadto ważnym punktem handlowym. Fortyfikacye posiada dosyć silne. Pod miastem znajdują się ciepłe źródła. Nisz od wieku VII był w posiadaniu Bułgarów, Serbowie zajęli go przy końcu wieku XII; w 1375 zdobyli Nisz Turcy, w 1443 Węgrzy, poczem kolejno był niejednokrotnie w rękach Austryaków i Turków. Serbowie zdobyli Nisz w r. 1878 i odtąd na mocy traktatu berlińskiego, wraz z obwodem przyłączony został do Serbii. Departament Niszu zajmuje 2558 klm. kw. i ma 177.177 mieszkańców.

Mianowania. Cesarz mianował nadzwyczajnego profesora mechanicznej technologii II w Szkole politechnicznej we Lwowie, Władysława Bratkowskiego, zwyczajnym profesorem tego przedmiotu.

Krajowa dyrekcya skarbu zamianowała elewa ewidencyjnego, Wojciecha Laskosia, geometrą ewindencyjnym II klasy w XI klasie rangi.

Z krakowskiego obserwatoryum. — Dnia 2 sierpnia termometr doszedł od + 11·8 do + 25·1 C.; — barometr opadał.

Dnia 3 sierpnia o godz. 7 rano stan barometru 740·4 mm., termometru + 19·1 C.; wiatr: południowo zachodni.

Kara za lichwę żywnościową.

Urzędowy dziennik państwowy „Wiener Zeitung" w sobotnim nadzwyczajnym dodatku ogłasza rozporządzenie cesarskie z dnia 1 b. m., które zawiera postanowienia o zaopatrywaniu ludności w żywność na czas wojny i wchodzi w życie z dniem 1 b. m.

Rozporządzenie to w § 1 postanawia, że polityczna władza krajowa może od czasu do czasu, albo regularnie zarządzać spis **zapasów żywności** i niezbędnych środków użytkowych. — Chodzi zarówno o środki żywności dla ludzi i zwierząt domowych, jak o przedmioty, z których one są przyrządzane.

Po ogłoszeniu takiego rozporządzenia producenci, handlarze, właściciele składów i przedsiębiorstw przewozowych, którzy we własnych, lub obcych ubikacyach mają na składzie przedmioty codziennego użytku tak na rzecz swoją, jak na rzecz obcych osób, mają wedle § 2 obowiązek politycznej władzy powiatowej (starostwu) **podać ilość i rodzaj zapasów** w terminie, wyznaczonym przez władzę. Kto ma na składzie obce zapasy, musi podać nazwisko ich właściciela.

Starostwo ma upoważnienie także bez poprzeniego ogłoszenia zażądać od poszczególnych osób, zobowiązanych do dawania wyjaśnień, tudzież od przedsiębiorstw, żądać podania ilości zapasów w oznaczonym terminie. Polityczna władza kraj.(namiestnictwo) może spis zapasów żywności ograniczyć do większych jedynie firm, albo w ogłoszeniu upoważnić do tego starostwo. Władza polityczna **może każdej chwili oglądać zapasy** i w razie nieprawdziwego, albo zaniedbanego sprawozdania zarządzić spis kosztem strony.

Kto żądanych dat nie dostarczy w przepisanym terminie, lub na pytania odmawia odpowiedzi, albo odpowiada fałszywie, ten będzie przez polityczną władzę powiatową, wedle jej uznania, **karany grzywną do 1.000 koron, lub aresztem do trzech miesięcy mocą postanowień § 3.**

Namiestnictwo może od producentów i handlarzy zażądać środków żywności celem zaopatrzenia w nie **gmin,** tudzież zobowiązać producentów i handlarzy do dostawy, jeżeli te towary gdzieindziej po właściwej cenie nie są do nabycia. W sprawie tej musi władza polityczna porozumiewać się z wojskiem. Podobne rozporządzenie zapasami, które znajdują się w publicznych składach lub przedsiębiorstwach ruchu, może nastąpić tylko za pozwoleniem ministerstwa spraw wewnętrznych.

Zapłatę za owe przedmioty ustanawiają rzeczoznawcy wedle zwyczajnej wartości przy współdziałaniu właścicieli zapasów i przedstawicieli gmin. O ile nie dojdzie do skutku inne porozumienie, ma gmina cenę kupna uiścić przed odebraniem zapasów gotówką, albo zabezpieczyć zapłatę, która musi nastąpić w ciągu 14 dni od odbioru. Kto nie chce uznać ceny, ustanowionej przez rzeczoznawców, może w ciągu 60 dni od wydania towarów odwołać się do sądu. Obowiązek dostawienia zapasów nie doznaje przez to odroczenia. Postanowienia te zawiera § 4.

Kto świadomie narusza obowiązek dostarczenia zapasów, czy to na podstawie kontraktu z władzą publiczną, czy na podstawie zlecenia ze strony władzy po myśli § 4 — dalej ci poddostawcy, pośrednicy, lub funkcyonaryusze przez naruszenie swoich obowiązków dostawę zagrożą, lub udaremnią — ci wszyscy będą karani **ścisłym aresztem od 1 miesiąca aż do jednego roku. Obok kary wolnościowej, może być nałożona grzywna aż do 20.000 koron na mocy § 5.**

Jeżeli osoby, podlegające obowiązkowi podawania do wiadomości władz ilości swoich zapasów, zatają je, to będą na mocy § 6 karane **ścisłym aresztem od 1 miesiąca aż do roku. Obok tej kary może być na winnego nałożona grzywna do 20.000 koron.** Tej samej karze ulegają osoby, działające w zastępstwie winnych.

Bezpośrednią lichwą żywnościową zajmuje się § 7, który postanawia:

Kto, wyzyskując nadzwyczajne stosunki, spowodowane stanem wojennym, żąda za środki żywności wygórowane widocznie ceny, karany będzie **aresztem od 1 tygodnia do 6 miesięcy. Obok tego może być nałożona w dodatku grzywna aż do 2.000 koron. Powrotne przestępstwo ulega karze ścisłego aresztu od 1 miesiąca aż do roku, z ewentualną grzywną aż do 20.000 koron.**

Kto niezbędne środki żywności wykupuje, albo ich wyrób i handel ogranicza, celem podwyższenia cen, kto rozsiewa fałszywe wiadomości, lub używa innych środków, wprowadzających w błąd, celem wywołania drożyzny, ten ulega w myśl § 8 **karze ścisłego aresztu od miesiąca aż do roku, a obok tej kary może otrzymać grzywnę aż do 20.000 koron.**

W wypadkach zasądzenia po myśli paragrafów 5—8 może rząd w wyroku orzec, że zapasy, należne do winnego, przepadają na rzecz państwa, które je przeznaczy na zaopatrzenie ludności.

W komentarzu do tego rozporządzenia oświadcza rząd, że już w ostatnich dniach poczyniono spostrzeżenia, dowodzące, jak producenci i kupcy wyzyskują stan wojenny, ażeby podnieść ceny i pobierać nieprawe zyski. Nie mając dotąd ustawowych środków dla zwalczania tych objawów lichwy żywnościowej, postarał się rząd o zaradzenie złemu drogą rozporządzenia cesarskiego.

Uznajemy w całej pełni ten krok rządu, podjęty w obronie konsumentów, którzy obecnie mogą, a nawet powinni donosić władzom o każdym wypadku lichwy żywnościowej. Tych, którzy ją w takiej chwili uprawiają, należy bezwarunkowo karać i czynić nieszkodliwymi.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca.
Michał Konopiński.

Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od redakcyi.)

†

Franciszek Wójcicki

słuchacz 2-go roku prawa Uniw. Jagiell.

przeżywszy lat 23, po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzony św. Sakramentami, zasnął w Panu dnia 3 sierpnia 1914. Wyprowadzenie zwłok z domu przedpogrzebowego na cmentarzu wprost na miejsce wiecznego spoczynku nastąpi we środę dnia 5 b. m. o godzinie 5 po południu, na ten smutny obrzęd stroskani rodzice i rodzeństwo zapraszają Krewnych, Przyjaciół, Kolegów Zmarłego, Znajomych i pobożną Publiczność.

Nabożeństwo żałobne

odprawione zostanie we czwartek dnia 6 b. m. o godzinie 9 r. w kościele parafialnym św. Krzyża.

Dr Bolesław Rzegociński

prymaryusz oddziału chirurg. Szpitala jub. OO. Bonifratrów, powrócił – ulica Basztowa 19. I. piętro. Tel. 1553.

We wszystkich spawach ubezpieczeniowych udziela fachowej porady zaprzysiężony znawca sądowy Juliusz Sperling, Kraków, Szewska 22, II p. 5381

Zdrowie to życie, a życie to zdrowie. Jeżeli zdanie to jest prawdziwe, wówczas musi każdy w swym własnym interesie starać się o uregulowanie i utrzymanie najważniejszych funkcyj organizmu. Prawdziwym przyjacielem w każdej potrzebie okazuje się przy zatwardzeniu, hemoroidach i t. d. prawie niezaprzeczenie woda gorzka Hunyady János. — Obstrukcya jest nadnaturalnem nagromadzeniem i zatrzymaniem resztek pokarmów w przewodzie pokarmowym i wywołuje w organiźmie najnieprzyjemniejsze dolegliwości. Długotrwałe zatwardzenie zaburza cały proces trawienia, a z nim i odżywianie ciała i obniża w dalszym ciągu siłę twórczą danego osobnika. Przez odrętwienie jelit i ustanie fizyologicznych działań kiszek rozwija się u osób, prowadzących siedzący tryb życia, zatwardzenie. Środkiem zapobiegawczym w tym względzie jest prawdziwa woda gorzka Hunyady János, która, wedle doświadczeń, jakich każdy na sobie samym dokonać może wedle potwierdzeń wielu tysięcy lekarzy i profesorów uniwersytetu ze wszystkich cywilizowanych krajów świata, jest najlepszym, naturalnym, miłym do brania, szybko i pewnie działającym środkiem.

Kancelarya adwokata Dra JULIANA GERTLERA została z dniem 1 sierpnia 1914 roku przeniesiona z ulicy Floryańskiej L. 31 do sąsiedniej kamienicy — ulica Floryańska L. 32 i ulica św. Marka L. 21 wejście od ulicy św. Marka L. 21. 6058

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10. Rządca drukarni L. K. Górski.